

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 3 cor., 1 an 10 cor., 1 an 20 cor.

Pentru ducerea la casă cu 20 bani pe lună mai mult.

Pentru mensajerie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru Roma și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un gir garantat prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani

Redacția și administrația: Strada Poplădoi Nr. 15.

Se prenumără la poșta și librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol Schuler București, strada Doamnei 23, etajul I.

Epistole neîncercate se refuză. — Manuscrisuri nu se înapoiază. Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografeia”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss Bernat „la loterie”.

Széll — precautul.

Opoziția maghiară de un timp înconsoace pretinde tot mai dinadins reformarea parlamentului. Viesăia politică a statului ungar numai printr-o radicală reformă parlamentară poate fi curățită, vîntecată de boalele ce o rod.

Așa cred partidele opoziționale maghiare.

În parlament s'a repetat discuția pe tema aceasta de mai multe ori. Prim-ministrul Széll Kálmán însă totdeauna a căutat frage de scăpare, motive de a nu da nici o deslușire concretă.

Deputatul Holó Lejos, ugonist, care este cel mai fervent agitator al ideii reformei parlamentare, în ședința de Vineri, în fine l-a făcut pe Széll să-și espună părerea ceva mai clar, să se declare în mod hotărât, are de gând să vină cu un proiect de reformă parlamentară ori nu?

Prim-ministrul Széll a răspuns pe larg, de data aceasta spunând ceva mai mult, ca în trecut.

Széll recunoaște, că a sosit timpul, ca numărul alegătorilor să fie mărit, ca censul să fie redus și unificat, ca votarea prin comine să fie eventual introdusă. Cere însă precauțiune. Spune, că reforma parlamentară este o chestiune foarte „gingașă” de care nu se poate atinge, numai după foarte multă preocupare.

Interese foarte importante, interese naționale, constituționale și politice ale țării obvin aici în complexitatea lor — a zis Széll.

Între piedecile de frunte, cari stau în calea realizării acestei reforme, este faptul, că Ungaria „din punct de vedere național nu este pe deplin unitară”. Aceasta — continuă Széll Kálmán — nu se poate tăgădui, nu se poate disputa. Eu o spun aceasta, care în mod egal și drept voiesc a purcede și din punct de vedere național față de ori cine — dar mai întâi și mai presus de toate din punctul de vedere al caracterului maghiar al statului unitar național maghiar. Să fie în privința aceasta, după teorie și doctrină mai puțin liberal, dar să fie astfel, încât să asigure pentru toate timpurile caracterul maghiar al acestui stat; ei, eu voi rămâne pe lângă aceasta.

Cine nu se va convinge din aceste câteva rînduri, că Széll Kálmán s'a banfysat total?

Declară, că ei voiesc să împartă dreptate cu măsura egală tuturor cetățenilor, dar în cadrul normat de caracterul maghiar al statului.

Cu a te cuvinte Széll e de părere, că pentru aceia, cari nu voiesc să se maghiarizeze, să-și lapede neamul și strămoșii, nu există măsură egală în nici o privință, nu se va face reformă parlamentară, nu se vor lărgi hotarele dreptului electoral, nu se vor deschide porțile legislativei statului nici-odată. Naționalitățile vor rămâne și pe mai departe eschise dela viața politică a statului.

Mai categoric, de fapt, nici că ar fi putut vorbi prim-ministrul Széll. A spus tot ce l-a apăsât înima. A eșit cu cel mai puternic edut față de urgența reformei parlamentare.

Ne mirăm numai, de ce n'a spus-o din capul locului, că naționalitățile sînt cauza, pentru care guvernul perhoroschic ză reforma parlamentară?

Széll ar voi să înmulțească numărul alegătorilor Unguri, să ușureze participarea cetățenilor unguri la conducerea facinelor țării, dar aceasta nu o poate face din principiu, aceluiașor. Atunci ar trebui să-și împărțasească și pe aceștia de favorul respectivei reforme, fapt, pe care guvernul nu l'a voeste nici un cor. „Ea” — se zice — o lege, prin care exclusiv numai Ungurii să fie favorizați — se gîndează, la este rugine de lumea mare, de străinătate.

Noi nu ne legăm în speranța unei reforme parlamentare, care să ne facă posibilă și nouă participarea la viața statului. Guvernul nici-odată nu ne-a dat speranțe de natura aceasta, ea' acum ne-a conștientat despre contrariul în mod și mai plastic. În vorbirea lui Széll mei oțim următoarele vorbe foarte caracteristice.

„... Eu sînt de părerea, că dacă prin mobilizarea în așa mare măsură a maselor încă necunoscute și neprobate, conducerea vieții publice ar căde din mîinile acelor, cari în parlament și afară de parlament stau în fruntea vieții publice și sînt elementele conducătoare ale țării, — e mare întrebare, că introducerea acestor mase mari va putea înlocui pe aceștia spre binele și fericirea țării?”

E vorba deci de hegemonia exclusivă a Maghiarilor și în parlament și afară de parlament. Aceasta hegemonia trebuie păstrată pe orice cale.

Széll Kálmán a vorbit astfel, ca și când ar fi de părere, că opoziția kosuthistă nu-l distul de „govinistă”, de patriotă. Rău l'a înțeles atunci pe kosuthiști.

Intențiunea acestora este deslegarea maghiarilor elementelor, care înțelegesc, ale Maghiarilor, cari, cu puțină excepție, se adapă toți din biblia sfîntului dela Turin. Prin înmulțirea alegătorilor, par-

dul independent crede că va fi mai grea exercitarea presiunii oficiale și coruperea cu bani, stăt de obișnuită indeo căbi la partidul guvernamental.

Tot în interesul govinismului maghiar agită deci și Holó și soții ei de principii. Prin întărirea kosuthismului, prin asigurarea unei puternice influențe în afacerile statului pe seama kosuthiștilor, opoziția independentă speră ză tot mai strivirea mai grabnică a naționalităților nemaghiare.

Că așa este, o să ne convingem cu toții la timpul seu, când prim-ministrul Széll — dacă își va ține promisiunea — va veni în fața camerei cu proiectul de reformă parlamentară. Atunci toți patrioții se vor întrece în căutarea mijloacelor, a rebusurilor prin cari Nema-ghiarii să nu poată absolut nimic profita din eventuala reformă. Atunci va fi satisfăcut Széll Kálmán și va pute spune sus și tare, că a împlinit dorința „națională”, dar totodată a împiedecat și „invasiunea naționalităților” în parlamentul țării.

Sîntem siguri de aceasta înainte. Széll la tot cazul va găsi „formula” necesară și pentru reformarea parlamentului.

Noi însă în pasivitatea ce ni-o impune pe viitor chiar și guvernul, vom căuta mijloace ca să param loviturile agresivului parlament.

Sibiu, 24 Dec. 1902.

Pactul. Portratările în chestia pactului, ce le-au avut prim-ministrul ambelor guverne în conferința lor de Duminecă, au rămas și de astă dată fără succes. Singurul rezultat al conferințelor de Duminecă este, că portratările nu s'au sistat și mai este o mică speranță, că o nouă întâlnire a ministrilor va limpezi chestia pactului în mod definitiv și spre finea anului se va pute încheia pactul. Ultima portratare va avea loc la finea acestei săptămîni, când cu ocazia vizitei ministrului de externe rusesc va trebui să se prezenteze în Viena și prim-ministrul Széll.

În memoria drului Rațiu. Despre părtășul și scribarea ararjită Duminecă la Iași, în amintirea lui D. Ioan Rațiu, „Cronica” scrie următoarele:

„Legenii nu vor să se desmîntă în patriotismul lor și ca totdeauna ei au urăit că au înimă mai caldă ca a Bucureștilor.”

Ei au făcut ieri o imponentă manifestare în memoria neuitatului Român Dr. I. Rațiu.

Mișcarea artistică și literară.

„Voința Naț.” scrie în ultimul seu nr. următoarele:

De un timp încoace se observă o îmbucurătoare mișcare artistică în toată țara, cu tendința de-a pătrunde gustul pentru artă, pentru frumos în genere, mai ales în pătura de jos a poporului. Fără îndoială, că în fruntea unei atare mișcări trebuia să fie în prima linie învățătorimea, corpul didactic de toate gradele.

Munca lor, căldura ce pun în răspîndirea gustului pentru muzică, teatru, gimnastică, desen, etc. va fi negreșit cînd în coronată de succes și atunci — odată poporul pornit pe o cale sănătoasă — va avea mai multă înclinare către teatru și muzică și nu ne vom mai vîta, că școlile de teatru și de concert sînt goale.

Se știe, că unul dintre cele mai puternice mijloace de răspîndire a unor idei este presa. Ei bine, și cu privire la arte se simțea în țara noastră o mare nevoie de o presă, a cărei menire să fie susținerea și îndreptarea pe o cale bună a instituțiilor noastre artistice, cât și mai ales o presă, care să prepare încoace gustul poporului pentru arte,

După un Te Deum oficiat în catedrala Metropolei, la care a luat parte întreaga elită intelectuală a Capitalului Moldovei, întreaga asistență, în număr de peste 3000 de persoane, au manifestat pe străzile principale și în piața Unirii.

Steagul roșu, oferit de fetele din Sibiu, era purtat în fruntea imponentului cortegiu, înmbrăcat cu zăbranie negru.

La orele 3 Liga Culturală a ținut o întrunire în sala Universității.

Au luat cuvîntul în aplauzele unei asistențe enorme, profesorii universitari Găvănescu, Antonescu și d-nii A. C. Cuza și maiorul Manolescu Mladina. Onoare Iașului.

Casa magnafilor și-a ținut luni prima ședință în palatul cel nou. Președintele a comunicat demisiunea ministrului comun de război Krieghammer și numirea în locu-i a lui Pitreich. Se aleg membri în locurile vacante din diferitele comisii. Raportul comisiei economice și al celei de imunitate, precum și socoteliile finale pro 1900 se primesc fără observări și se votează proiectul de indemnitate și provisorul cu Croația.

Apărarea credinței. Din Roma se anunță că afară de comitetul permanent al cardinalilor, Papa a mai instituit o comisiune pentru apărarea credinței. Președintele acestei comisii e cardinalul Adamis. Comisiunea are să lucre în deosebi contra propagandei protestante din Italia.

Björnson și Cehii tineri. Cu ocaziunea aniversării de 70 de ani a lui Björnson, Clubul Cehilor tineri și-au trimis o călduroasă telegramă de felicitare. Plăcut atins de această manifestare de iubire, bătrînul scriitor a răspuns D-rului Pa-calc, președintele clubului ceh, în termeni următori:

„Prea stimabile domnule! Nu v'am putut răspunde îndată la telegrama ce mi-ați adresat, din cauza numeroaselor telegrame și fiind ocupat cu scrierile. Măști onorat foarte mult prin aceea, căți v'am adus aminte de mine. Noi toți urmărim cu atențiune vie luptele voastre. Nu trec nici o singură zi fără a mă gândi la dumneavoastră și continuu caut ocaziunea ca să pot afla despre soarta d-voastră. Fiți interpretul felicitărilor mele celor mai cordiale pe lângă st. membri ai clubului. Doresc ca lupta să se reoaleze în mod feroce pentru noi toți și primiți, st. domni, profunda mea mulțumită. Björnson Björnson.”

Răspunsul acesta încurajator pentru luptele Cehilor a atins coarda susceptibilității atât a Nemților cât și a Maghiarilor.

ÎN LIMBA MATERNA. Studenții ruțeni dela universitatea polonă din Lemberg au dat senatului universitar un memorandum, în care declară, că își țin de onoare națională a se inserie la universitate numai cu condiția, dacă senatul le va permite a depune jurămîntul și în limba ruțenă. Secretarul senatului a promis studenților ruțeni, că cererea li-se va împlini. Bravi studenți!

Un corb alb. Ca motiv principal pentru observarea unei deosebite precauțiuni la lărgirea dreptului electoral a invocat Széll primejdia, ce o constituie naționalitățile pentru statul unitar maghiar. „Neues Politisches Volksblatt”, o foaie semie-liberală cu velleități socialiste, scrie despre cele zise de Széll între altele următoarele: „Lui Széll îi va fi teamă, că parlamentul ungar se va prezenta împărțit în partide separate după naționalități. Pericolul acesta nu va fi, oăci există deja — și nu se va mai pute delatura. E o experiență istorică neresturnabilă, că națiunile domniitoare își poate asimila naționalitățile conlocuitoare pe cale politică mai ușor, pe lărgă o egală îndreptățire politică. În privința aceasta a făcut politica maghiară greșeli, cari abia vor mai pute fi reparate. Noi le-am negat până acum, dar în vorbele lui Széll vedem o confirmare clară a lor, pentru-că nemulțumirea va crește din an în an și oănd va trebui să se introducă sufragiul universal — și el se va introduce cu forța — politica maghiară va afla pe naționalități o garde, pregătite pentru luptă contra eghemoniei, care-l interesează așa de mult pe Széll. Noi oțim și prețuim sentimentele naționale, nu oțdem însă, că de dragul lor e permis să comiți o nedreptate.”

Nici brutalitatea lui Bánffy, nici fariseismul lui Széll, nici chiar dreptatea nu vor fi în stare să asimileze. Ce privește în special pe cea din urmă, avem pilde prea bune în Svițera, Belgia și Catalonia.

Călătoria lui Lambsdorff.

Contele Lambsdorff a trecut în 22 l. c. prin Lemberg în calea sa spre Belgrad, unde sosește azi 24 l. c.

În Serbia.

Locuitorii din Belgrad și Niș îi fac lui Lambsdorff o primire festivă. Ziarele provoacă pe cetățeni să ia parte în masă la sîrbare, ca să iese la iveală

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Din România.

Iancu și Șaguna.

— Două conferințe în București. —

— 8 Dec. c.

După ședința solemnă, ținută Duminecă trecută pentru comemorarea lui Ioan Rațiu, Societatea istorică a studenților în litere a ținut o ședință publică pentru pomenirea lui Avram Iancu.

Di Petrescu-Dâmbovița a schițat în mod magistral revoluția dela 1848—49, arătînd rolul lui Avram Iancu în diferitele-i manifestări.

Chipul vestitului nostru om a impresionat adînc publicul.

Pentru Duminecă viitoare se prepară o disertațiune despre Simion Bărnuțiu.

Astă-seară s'a deschis Ateneul Român.

Di profesor Gr. Tocilescu începe seria conferențelor printr-o lîmpede și dulce cuvîntare despre viața și activitatea lui Andrei Șaguna.

Pe lângă numărul și distincul public se observă mulți preoți — lucru cam rar pe la noi.

După ce ilustrul academiocian aduce elogiile convenite la deschidere nemuritorilor Exarcen și Urechis, intră în subiectul conferinței sale și tractează cu fermecoțtoarea-i dicțiune cum „acest Moise al Românilor a lovit în piatră și a scos lumina poporului seu.”

Organizatorul bisericii române din Ardeal, grăție sentimentului național al bătrînilui dasoal, devine un chip blînd și scump în mintea publicului bucureștean — în mare parte puțin familiar cu viața bărbatilor din sinul Românilor din Transilvania și Ungaria.

O jignire sufletească a cuprins întreg publicul în momentul, când ilustrul conferențiar povestește încoace, cum episcopul Șaguna, vîind se înaintea împăratului o plîngere a Românilor, a fost nevoit să treacă prin țeara românească și fiindcă n'avea bani de drum a fost nevoit să-și vînză și caii dela trăsura și cum guvernul de atunci avea de gând chiar să-l închidă, crezîndu-l unit cu revoluționarii!

Indecursul conferinței di prof. Tocilescu a lăudat activitatea literară a d-lor episcop. Popea, archim. Pușcariu și Augustin Bunea.

Al. T. Dumitrescu.

simpatia Sârbilor față de Ruși și astfel să se dea expresie credinței în un viitor mai bun al slavismului.

În onoarea ministrului rus Belgradul va fi iluminat astăzi seară, iar în Niș se va da un dîneu de gală.

Contele Lambdorff va remite regelui Alexandru o scrisoare autografă a Tarului.

In Viena.

După cum e proiectat, contele Lambdorff va rămâne trei zile în Viena, convenind cu toți factorii politici ai monarhiei. În onoarea lui se va da un dîneu de curte și un alt dîneu de gală va da ministrul nostru de externe, contele Goluchowski.

Efectul călătoriei.

Efectul călătoriei lui Lambdorff se resimte până acum cu deosebire în Turcia. Din Constantinopol se vestește că în Yildiz-Chios se țin consfătuiri, pentru a se introduce reforme noi în provinciile europene ale imperiului, cu aplicarea de oficiali creștini.

De altă parte se anunță, că Poarta a adresat o depeșă circulară valilor provinciilor europene ale Turciei, făcându-i responsabili dacă liniștea completă nu va fi restabilită în vilaștele lor în decurs de 20 de zile.

Părerile de ziare.

„Berliner Tagblatt” zice, că scopul călătoriei contelui Lambdorff este înstituirea unui control european pentru Macedonia, iar jandarmeria să fie ca în Creta, compusă din toate naționalitățile.

„Die Zeit” scrie că Lambdorff va stabili un acord sârb-bulgar, sub protectoratul austro-rus.

Din Bucovina.

— Societatea pentru cultura și literatura rom. —

Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina și-a ținut Duminică adunarea gen. în Cernăuți.

Societatea susține *Internatul de băieți români* în Cernăuți, în care sînt internați la 160 de băieți, și între altele a acvitat *Palatul național*, care este un centru al românismului din Bucovina.

Despre aceste și în special despre palatul național „Deșteptarea” în nrul său de Duminică scrie următoarele:

„Problema creării palatului național a fost delegată ca peste noapte, în cel mai fierd mod. Edificiul fostului otel Weiss, situat în piața principală, a fost cumpărat, adaptat, transformat, o aripă nouă în curte li s'a adăos, și astăzi stă el ca un falnic sout al Românismului în mijlocul capitalei Bucovinei. Cele mai însemnate instituții naționale din capitală sînt aici adăpostite: „Societatea pentru cultura și literatura română”, „Armonia”, „Junimea”, tipografia, însoțirea de economie și credit, zărele „Deșteptarea” și „Deșteptarea” poporului. Adese se întrunește aici inteligența română la conferințe, prelegeri, petreceri sociale, sau la schimbări de vederi pentru afaceri militante și de cultură, ce ating de aproape interesele poporului nostru.

Pentru realizarea planului s'a reclamat nu numai un renoit apel la epiritul de jertfă al publicului românesc, ci și o încoardare extraordinară a conducătorilor societății, oăoi un gir întreg de afaceri complicate li-se impuse.

„Devoțiunea publicului român bucovinean în afaceri de cultură națională are cel mai bun renume. Până la finea anului 1901 s'a adunat mână dela mână repede suma frumoasă de 36.862 cor. 80 bani, de atunci sporită cu încă vre-o 2000 cor. Cu acești bani și cu sumele realizate din vînzarea mai multor imobile realitate, cari aduceau venit prea neînsemnate, comitetul a reușit să creeze palatul național, care astăzi pe baza cheltuielilor făcute este evaluat la valoarea de 290.495 cor. în realitate însă reprezintă o valoare mult mai mare. Această avere este împovărată cu o datorie ipotecară de 90.000 cor., restituită în 90 anuități și alta de 45.800 cor. oătră arhitect, plătindu-se în rate semestrale de oăte 3000 cor. Venitul brut al palatului național e de 23.764 cor. anual, ce rezultă din închirieri.

„Rece este limba, ce-o vorbesc cifrele, dar caldă și plină de cea mai nobilă însușire a trebuit să fie fapta, când la tot momentul li-se opuneau obstacole mari și mici, cum le arunca vremea în cale. Numai însușirile și energiei comitetului, mai presus a pres., dlui

cons. D. oav. de Bejan și a secretarului dlui Dr. Constantin Hostiu este a se mulțumi, dacă astăzi opera stă în picioare, economic bine fundată, moral, ca o operă, ce ne umple de mândrie și este chemată să-și împlinească o înaltă misiune.

„Conducerea societății în această mândră epocă de înflorire și consolidare și-a câștigat un titlu neperitor la recunoștința generală.”

Rutenii gr-cat. și diecesa română a Orăzii.

(Urmare).

Iosif de Camellie înserează mai încolo în ziarul său, că: „Părintelui Isaia compatriotului meu i-am conferit parohia Dobrișului și i-am propus peste preoții, cari se află în jurul Orăzii și Bihareic. În luna lui Ianuarie 1694 îl constituie pe numitul Isaia de vicar peste Românii din părțile Ungariei cu reședința în Carei-mari. În 14 Septembrie anul 1692 numește arhiepiscopul pe Alexie Kruezniozky peste țeara orașului (Sătmăr), în 19 Septembrie în părțile Băii-mare pe Dămiian Mihulca, iar la 24 Septembrie 1693 conferențe parohia română monachului grec Gavrilă, cea ruteană (ultra Samosium) arhiepiscopului Luca Berleozky. Din aceste puține date apare, că episcopilor ruteni puțin le păsa de credințioșii lor români și de minune se înțelegeau la asimilarea de sub ierarhia lor. Gruparea elementului român începe a lua o formă mai concretă fără a se pute trage linia demarcativă limbitică între aceste două popoare. Multe pierderi a îndurat elementul român până la 1824 când cele 72 parohii române s'au dismembrat dela Muncaoiu și s'au îngemănat diecesei orădene. Și azi putem constata fără frioa de a fi desființate de oare-cineva, că unde Românii locuiau amestecați cu Rutenii în decursul a lor trei veacuri și jumătate prima-oră s'au rutenizat, după aceea s'au maghiarizat. În Hajdu Dorog la a. 1748 erau doi preoți gr-cat., unul român Constantin Oltan și altul rutean Andrei Dorog. La 1767 o comisiune regească se afla în lucrare în Hajdu Dorog, care dispune că primarul orașului să fie Rutean, iar primul membru în magistrat să fie Român, în 1816 aveau încă paroh pro parte valahica pe Vasile Szabó, în 1829 încă se face amintire despre Românii, în 1847 au dispărut Românii cu totul, încât la recensămîntul din 1900 în Hajdu-Dorog se aflau 8293 gr-cat., dintre cari 2 Români și 8 Ruteni. În parohiile Bököny, Ghehe, Rojcz Fehértó, Biri, N-Káló, Káó Semlyén, Szóraz Bereg, Iánk a perit urma de Români. Orașul Sătmăr numără 4898 gr-cat. și abia se află 914 Români, deși parohia română la 1852 s'a declarat română și s'a alăturat de voe bună diecesei dela Gherla. În Carei-mari sînt 3508 gr-cat., Români 297, iar Ruteni, de când a prins între ei mămăliga oăje — ca în palmă. 1100 Maghiari geneșii gr-cat. ca prin farmec răsăr în locul fostilor Ruși din Carei, ca și cum ar fi oăzut din lună și strigă că din gura gerpelui, că pe ei li valahizează diecesa orădană, deși de diecesă pot trăi în pace încă o mie de ani, numai mintea se li se limpezească. Aceștia orosz-maghiari au o biserică frumoasă și se nu crează cineva, că doar biserică aceasta o au ridicat străbunii lui Vészi József sau ai lui Kossuth Ferenoz, la cari au recurs după ajutor în contra Valahilor urgișii, ci o a zidit Dimitrie Ráz provisorul bunurilor contelui Károlyi Ferenoz, care pentru serviciile prestate i'a dăruit lui D. Ráz satul din vecinătatea Careiului, Vezend, comună curat românească. Așadar Dimitrie, care a murit în Vezend, din sudoarea iobagilor români etiam Károlyini Ecclesiam pro parte Ruthenorum exereat o a provăzut cu iconostas, cărți rituale și toate odăjdiile de lipsă. Și ca se nu crează lumea, că Ráz ar fi fost nobil maghiar mă provoa la Ioaniciu Basilovici, protogumenul Muncaoiului, care zice (în cartea sa Brevis Not): „Dominus ille Natione Ruthenus, qui quacumque Ritum usque ad mortem servaverat”. Și când a clădit acea biserică după planul bis. ser. din Chiew, nici prin minte nu i'a trecut, că peste 120 de ani credințioșii acelei biserici vor sculpta în față fețele bisericești, pentru-oă au ținut morțiș la ritul și naționalitatea fondatorului. Acești Maghiari gr-cat. s'au Dumnezeu știe

cum să-și mai numim, cu cari am fost în comerțu spiritual atătea secole, ne urseă mai tare astăzi ca ori-când. Diecesa Orăzii nici-când nu s'a născut a-i valahiza, dovadă școalele lor din diecesă, în cari nu vei afla o singură tablă parietală românească, oi preștindenea vei da prin podurile școalei de table și cărți rutene, cari cu timpul fără știrea ordinariatului le-au înlocuit cu maghiare. (Va urma). George Șuta.

Din Năsăud.

— Răspuns la articolul „Unde ajungem cu morală publică?” —

— 18 Dec. c.

În nr. 214 al ziarului „Tribuna” a apărut un articol din Năsăud sub titlul de sus subscris de dl profesor Virgil Șotropa. În acel articol d-nul profesor Șotropa ne spune, că a umblat multă lume împărăție, a ctit și aflat multe despre societatea românească, a vorbit cu bărbai, cari aveau ochi pătrunzători și multe experiențe, dar nicăiri n'a aflat atăta ură, invidie, neadevăr, patimă, zănie, decadență, insolență, poftă de răsbunare etc. ca în „șinutul nostru”, adevă în districtul Năsăudului, între grănițeri.

Vor fi avînd și grănițerii năsăudeni slăbiciunile lor, așa d. e. că sufer în tăcere toate nedreptățile, volnicile, batjocurile și ofensele, că se deseară în capul lor de un timp încoace; dar așa de păcătoși, cum îi face dl Șotropa, nu sînt.

Sub regimul militar aproape un secol întreg — „negrii” noștri au pus lumea în uimire prin bravuria disciplina și credința lor”) și pe când bărbaii se luptau cu Turcul, cu Burcușul, cu Polonul și cu Francezul, fără să-și vadă cu zeci de ani familia, acasă femeile lor sevirgeau toate lucrurile economice, mergeau cu carul în pădure după lemne, arau pămîntul, coseau iarbă, îmbrăcau ou cînste copilașii. Și când s'a pus, fără vina lor, stîrjit regimul militar — în anul 1851 — atunci ei, o mână de oameni — abia 60.000 — arunce de soarte pe un teritor mai mult muntos și iernatic decît bogat în roade fără industrie, fără comerț, fără mecenai, atunci ei schimbă fondul în montură în fond de stipendii, și fondul de provenite în fond școlastic pentru școale primare și secundare, pe lângă alt fond școlastic pentru școale satești, aducînd astfel pe altăru culturii o jertfă de mai multe milioane, fără seamăn pe întreg rotogolul pămîntului. Întreb: au ou puțină e, ca un popor, care în curs de veacuri a sevirgit atătea fapte mărețe, să fie unstrat coid pentru o sumedenie de vițuri, căte i-je impută dl Șotropa?

Nu, și earăgi nu!

Di Șotropa a scris articolul seu ca răspuns la două corespondențe din Năsăud, apărute în „Tribuna” cu puțin mai înainte, și în care d-se a fost atins în un mod foarte neplăcut pentru ei: că e amicul lui Gheție, că purtarea sa în comisiunea administrativă e de tristă amintire. Pentru-ce toate acestea? Să va vedă îndată.

Amăndouă corespondențele se ocupau cu chestia directoratului, în amăndouă ni-se spunea, că spiritele între grănițeri sînt foarte iritate și foarte îngrijite din cauză, că chestia a intrat într-un stadiu de criză.

De când ou vacanța în directorat comisiunea administrativă, organul legal al patronatului nostru școlar, de patru ori și-a spus cuvîntul în chestie, alegînd de director: întâia oară pe Dr. Paul Tanco, a doua oară pe Virgil Șotropa, a treia oară pe Emil Domide, a patra oară pe Ioan Păcurariu, acești din urmă trei toți censați dela universitatea din Cluj și toți profesori definiți; dar nici unul din ei n'a fost aprobat de ministrul Wiassici. Ni-s'a spus indirect, că de zece ori de ar alege comisiunea tot ou până aici, de zece ori alegerea va fi refușată, candidatul regimului fiind dl Gheție.

De unde atăta dragoste la locurile d: sus pentru dl Gheție? Un fapt petrecut aici în Năsăud e de natură a ne lumina. Oiată un funcționar de stat veni la Năsăud în afaceri de serviciu. Seara funcționarul străin conveni cu

*) Admirajia lui Napoleon I, laudele arhiducelui Albrecht, recunoștința Maiestății Sale Francisc Iosif I, decorând flamura noastră cu o medalie vîrsată din 111 galbini, poartă înscrispția: „Für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue im Jahre 1848” etc. etc.

alți funcționari de rang în „Grivița”, între ei și vre-o cățiva Români „onorari”. Colo după mezul nopții, când se porneau duhurile necurate, se șoală funcționarul superior și rostește între altele un toast sîrbătoresc pentru dl Gheție, „urmagul dlui Cioacan, stilpul și apostolul ideii de stat maghiar în Năsăud”.

Înțelegem deci, că locurile de sus să-și vrea pe dl Gheție; dar comisiunea administrativă nu-l va alege. Nu i'a dat nici până acumă nici un vot și nu-l va da, nu poate să-și dea nici în viitor, — nu doară din pricina „ideii”, de care nu mă doare capul, ci pentru purtarea sa ca profesor gimnasil în Năsăud. Directorul gimnasilui din Năsăud trebuie să fie primul între colegi, nu numai prin votul comisiunii administrative, ci și prin o cusificațiune completă și prin o conduită de model.

De aici colisiunea între *sia volo* al ministrului și între non possumus al comisiunii administrative; de aici iritațiunea și născăzul grănițerilor.

Fel de fel de avonuri circula din gură în gură. Unii spun, că membrii comisiunii vor să-și depună mandatul, ca astfel să fie convocat comitetul cel mare, spre a-și spune și el cuvîntul în cauză. Alții — aceștia din jurul lui Gheție — răspund, că ministrul va modifica statutele, rezervându-și lui dreptul de numire a directorului, ba că va duce și administrarea fundațiilor grănițerești din Năsăud la Budapesta. Alții afuriseșo pe Gheție, care — zic ei — drept mulțumită, că l-am făcut profesor gimnasil, fără să fi avut calificatiunea presorisă, a provocat toate aceste calamități pe capul grănițerilor. Și cît de ușor i-ar fi lui — zic toți oamenii de bine, — să pună capăt acestor stări îngrijitoare, când ar fi el bărbat destul, a scrie ministrului: „Excelență! Când m'ați numit director substituit, credeam că am și consimțimîntul patronatului. De atunci însă s'au mai făcut trei alegeri de directori, fără ca eu să primesc un singur vot. De oare-ce însă directorul are necondiționat nevoie de bunăvoința patronatului, mulțumindu-vă de încrederea arătată, Vă rog să binevoiți, în interesul institutului, a-mi primi abzierea.”

A mai fost odată provocat dl Gheție, a nu primi numirea sa de director substituit; — aceasta au făcut-o colegii sei, profesorii gimnasil, îndată în prima conferință, când li-s'a ctit decretul de numire. Nu i'a ascultat. De atunci profesori, comisiunea, comitet și inteligență grănițerească, toți au observat față de el o atitudine vedit rezervată.

Cel mai declarat contrar al seu dintre toți profesorii era pe atunci dl Șotropa. Când colegiul profesoral, înainte de asta cu doi ani, alege din sinul seu o delegațiune de 3, în persoanele profesorilor Domide, Șotropa și Gheție, se mergea la Wiassici și se solice dela el învoirea ou proiectul comisiunii de a se sporî salariile profesorilor, atunci dl Șotropa a refușat de a face parte din delegațiune, zicînd: „Cum pot eu, după cele înțelepte, să merg pe un drum și la un loc ou Gheție?” Astăzi el e cel mai intim — ca să nu zicem ou autorul sau autorii corespondențelor din „Tribuna” — cel mai mare amic al lui Gheție, se caută în tot locul, ba se vorbește că Șotropa numai de dragul lui Gheție se fi ctit din comisiunea administrativă.

Nime nu înțelege aceasta schimbare la dl Șotropa și doară mai puțin o înțelege — Gheție; toți însă sînt scandalizați de ea și o condamnă ou drept ouvent; căci prin aceasta dl Șotropa întărește pe amicul seu în rezistența sa și se pune în opoziție cu patronatul școlar, — vorba ceea: amicul inamicilor mei e inamicul meu. Cine ar fi presupus așa ceva despre dl Șotropa?

Dar bun e D-zeu și va scăpa pe grănițerii noștri din toate necazurile acestea, căci dreaptă și sfîntă e cauza lor.

Sus inimile!

Petri.

Abonament lunar

pentru

Decembrie st. vechiu

învită

Administrația ziarului „TRIBUNA”

Revistă esternă.

Comunicatul Rusiei.

Presa bulgară nu este tocmai mulțumită de comunicatul guvernului rus în chestiunea macedoneană.

„Nov Dnevnic” se exprimă cu multă rezervă asupra comunicatului și face alusiunea, că numai o acțiune energică asupra Turciei ar pute să îndrepte lucrurile.

Stoilovistul „Mir” recunoaște importanța comunicatului, însă se miră, că în loc să se silească Turcia de a aduce măsuri concrete, i-se lasă libertatea de alegere.

Organul stambulovist se arată deasemenea foarte rezervat față de comunicatul rus, pe când „Vecerna Postac”, organul radoslavist, dojenește pe față Rusia, că se face păzitorul Turciei, care nu este un element pacific.

În general, transpiră din presa bulgară, de ori-ce nuanță politică, nemulțumiri față de acest comunicat, în care opinia publică, cu toate că recunoaște, că are unele părți îndreptățite, vede o ingerență a Rusiei asupra afacerilor interne ale principatului bulgar.

Visita lui Lambdorff, care nu vine cu mîna goală, oăci aduce de sigur și un sac de promisiuni, îi va îmblânzi pe Bulgari.

Folle din Belgrad publică comunicatul rusesc, fără comentarii. „Vecerna Novosti” observă, că comunicatul privește mai mult pe Bulgari, cari au făcut agitațiuni în Macedonia și sînt în drept să se teamă de vre-o atitudine dușmănoasă din partea Turciei contra lor.

Finlanda.

Din Helsingfors (capitala Finlandei) se anunță, că e iminentă o nouă violentă agitațiune populară, pe tema censurii postale. Se știe, că directorul general al postelor și telegrafelor marelui ducat finlandez a fost destituit tocmai pentru refușul seu de a viola secretul scrisorilor și al telegramelor. Guvernul are intențiunea de a înlocui pe toți oficialii telegrafo-postali (naționali-filan-dezi) prin funcționari aduși din interiorul imperiului. În vederea acestei hecatombe de victime ale autoritarismului din Petersburg, poporațiunea finlandeză, fără deosebire de stare socială, a început în secret stringerea unui fond destinat ajutării celor destituiți. În același timp se prepară o violentă agitațiune icientistă, alimentată ou fonduri considerabile, depuse la o bancă din străinătate.

China.

În China sînt în perspectivă nouă turburări contra străinilor. După știri primite de foile englezășii, unul din conducătorii mișcării xenofobe, Tungfusiang, se pregătește cu 10.000 de oameni în scopul acesta; el adună cantități mari de cereale și nutreț pentru cai. El întrefine legături continue cu principele Tuan, esiat dela curtea chineză la asistența Puterilor. Funcționari chinezi, amici ai străinilor, sfătuesc pe aceștia să părăsească provincia Causu, fiind periculul aproape.

Venezuela.

Castro, președintele republicii Venezuelei, a primit propunerea Puterilor, ou care republica se găsește în conflict, de a ruga pe Roosevelt, președintele Statelor-Unite, de a fi arbitru în conflictul iscat.

După-cum se comunică din Washington, Roosevelt nu s'ar prea îmbulă să primească oficiul de arbitru, temîndu-se să nu provoace dismânia unuia dintre partide. De aceea ar preferi supunerea chestiunii tribunalului de arbitrii din H. g. Dovedindu-se această de imposibil, va primi sarcina, ca să impedeze vîrsări de sânge și daunarea unor mari interese comerciale.

Știri mărunte.

Ambasadorul englez din Constantinopol va cere o audiență Sultanului, ca să arate, că singura și cea mai bună soluție a chestiunii este numirea unui guvernator creștin în Macedonia.

Președintele sfîntului sinod din Petersburg, Pobiedonosț, spirital nefast al politicii interne rusești, a demisionat.

Regele Sârbiei a declarat, că îndată ce se va ivi necesitatea de-a regula chestiunea moștenirii tronului, o va face aceasta în înțelegere ou poporul sîrbesc.

Ministrul sârbesc la Paris a fost numit Bosovici, fost ministru de culte în cabinetul Ristić.

Camera grecească a fost deschisă prin un mesaj de tron, în care se accentuează necesitatea economisărilor.

Pentru „Casa națională“.

— Apel. —

Inițiativa luată de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, de a pune obiectul felițiilor de Anul-Nou în serviciul culturii noastre naționale, întimpinând cu simțământul general al publicului român, — venim acum, în preșeara unei noue aniversări, a adresa către toți iubitorii culturii poporului român din această țară, un călduros apel, ca să participe și de astădată la răscumpărarea felițiilor de Anul-Nou în favorul fondului Casei Naționale.

Consemnarea răscumpărărilor de feliții se va publica și în anul acesta atât în ziare, cât și în o mică ediție ocazională, care pe ziua Anului-Nou se va trimite tuturor acelor, cari vor contribui sub acest titlu la Fondul Casei Naționale.

Prin aceasta vom conserva pe deplin părțile frumoase ale obiectului felițiilor de Anul-Nou, întăindu-ne și unindu-ne cu toții cu ocaziunea unei aniversări la un act de nobilă însuflețire pentru înaintarea culturală a neamului nostru.

Având Comitetul central, în urma încredințării primite de la ultima adunare generală a Asociațiunii, ținută în Septembrie a. c. în Oravița, a lua în timp apropiat dispozițiunile trebuincioase pentru realizarea proiectatului Muzeu istoric și etnografic al Românilor din Transilvania și Ungaria alimentându-l cu mijloace bănești a devenit o chestiune de interes actual, și astfel sperăm că apelul nostru va fi întâmpinat de astădată în toate cercurile preocupate de înaintarea culturală a poporului nostru, cu bunăvoință și însuflețire îndoită ca și pe această ocazie să se dea Asociațiunii noastre posibilitatea de a realiza în timp cât mai apropiat o veche dorință a obștei românești.

Sibiu, 12 Decembrie 1902.

Comitetul central
al Asociațiunii pentru literatura
română și cultura poporului
român.

Cronica zilei.

Sibiu, 24 Dec. n. 1902

Unde-și petrece M. Sa Crăciunul. Din Viena se anunță, că M. Sa a plecat azi înainte de amiază la *Walters* ca sărbătorile Crăciunului să le petreacă în familia arhiepiscopului *Francisco Salvador*. În 26 c. M. Sa se va întoarce la Viena.

O tragediană cu viitor. Frumoasa Revistă din Paris, „La Vie heureuse“, publică următoarele rânduri elogioase, despre d-ra Maricora Ventura, însoțindu-le cu două bine-reușite ale sale fotografii:

„Concursurile dela conservator, cari au avut loc luna trecută, au dat la iveală o tragediană. Să ne bucurăm pentru frumoasele seri ale viitorului. Jurul a fost mișcat. Di. Claretie, care e un om cumpănit, a mers până la entuziasm.“

„D-ra Ventura are 16 ani. Ea e născută în București, în 1886, din un tată jurnalist și mamă numită Aristida-Maria. E brună, de talie mijocie, dar cu trăsăturile estreme de regulate, ochii și părul negru, frumoasă ca o medalie română. Se zice că e și foarte inteligentă.“

„Bucățile sale de concurs au fost roluri esecive de însemnată. La concursul de admisibilitate, ea a zis furorile Hermionei; și la concursul de admitere, imprecăziunile lui Oamil, cari sînt ca o piatră de încercare a talentului tinerilor tragedieni.“

D-ra Ventura va asculta doi ani lecțiunile d-lui Sylvain, când pînă pe scenă va adăuga un nou decor numelui de Română.

Punerea în circulație a banonotelor de o mie de coroane. Ministrul de finanțe a emis acum ordinul pentru punerea în circulație a noușor banonote de o mie de coroane și retragerea din circulație a vechilor banonote de o mie de florini. Prin această ordinațiune din sistemul vechi de bani s-a retras și ultima banonotă și au ajuns în circulație numai banii în cor.

Agitațiune în contra duelului. Jurul de pace maghiar își continuă cu multă stăruință acțiunea în favorul legii contra duelului. Prim secretarul *Gergely*

Eds a raportat în ședința de ieri a comitetului societății despre călătoria sa la Oradea mare, care a avut de scop să se pună în înțelegere cu fruntașii ligei anti-dueliste ce e pe cale a se înființa în Oradea mare și să pornească o acțiune comună. Apelul societății de pace din Budapesta a fost primit cu căldură de cei din Oradea-mare și s'a decis că în cazul când s'er înființa și în Budapesta o ligă anti-dueliste se vor alătura la ea. Profesorul de universitate *Dr. Cornel Lichtenberg*, după inițiativa medicilor din *Sombathely*, înocă a adresat un apel către medicii din Budapesta ca în cazuri de duel să deneghe duelistilor ajutorul medical. La societatea de pace din Budapesta au sosit până acum scrieri de felicitare dela prelați, deputați și magnați, cari aprobă pașii societății.

Adunarea Sărbilor în Budapesta. Sărbii din Budapesta au ținut o adunare în care au hotărât că în timpul cel mai scurt vor convoca o adunare populară. Sărbii urmăresc înființarea unei reuniuni pe care va trebui să o îmbrățișeze fiecare Sărb din Budapesta făcându-se membru al ei.

Escesele din cafeneaua „Corso“ și vice-comitele. „Drapelul“ scrie următoarele: Comunicăm cu plăcere că dl vice-comite al com. Carag-Severin, dl Carol Fialka, a împărțit dlui Coriolan Bradiceanu, care a interpellat în congreșiunea com. extraordinară în afacerea esceselor din cafeneaua „Corso“ (Lugoj), împlate în 8 și 12 l. c., când au fost arse și 2 exemplare din „Drapelul“ (vezi numărul 137 și 140 al „Drapelului“), că a îndeplinit cererea interpellantului, ca din oficiu să se facă arătare prin organele orănești contra oficerilor, cari au comis cunoscutele escese. În acest înțeles s'a și făcut arătarea la forurile competente, ceea ce s'a luat cu satisfacție la cunoștință.

De o sută douăzeci și doi de ani. În satul *Tirnova* din comitatul *Carag-Severin* a fost înmormântat în săptămâna trecută peurarul *Ioan Pan*, care a trăit în trei veacuri. Bătrânul peurar a fost de 122 de ani. Fiul cel mai bătrân al lui Pan e de 80 de ani, ear' cel mai tânăr de 60 de ani.

Krafft Ebing răposat. O telegramă din Graț anunță că renumitul profesor de psihiatrie dela universitatea din Viena, *Baronul Krafft-Ebing*, a murit ieri seară după o boală îndelungată în sanatoriul *Mariagrün*. Marele învățat s'a născut în *Mannheim* la anul 1848 și s'a început studiile medicale în *Heidelberg*. Ajuns în Viena ca asistent al lui *Bilroth*, apoi al lui *Grassinger* și *Rindfleisch* în *Zürich* s'a aprofundat în știința psihiatriei și a nevropatiei. În 1873 a fost profesor la universitatea din Graț, ear' în 1889 a ajuns ca director al clinicii de psihiatrie dela universitatea din Viena.

Dragostea prințesei de Saxonia. Știri telegrafice vestesc, că moștenitoarea tronului Saxoniei *Luiza Antoinette* a fugit cu un profesor de limba franceză, cu care a avut relații de dragoste. *Luiza Antoinette*, care este a doua fiică a principelui de *Toskana*, a fugit din *Salzburg* spre a se duce în străinătate. De fapt *Luiza* a fugit cu frumosul profesor de franceză al fiilor ei în Geneva.

Accidentalul presidentului din Mexico. O telegramă sosită din *New York* vesteste, că *Porfirio Diaz*, presidentul republicii mexicane, căzând de pe trepte și-și frânt o mână.

Schimbarea plății pe zone. Cu începutul anului nou 1903 piața de călătorie după zone pe căile ferate ungare s'a schimbat. Până acum depășirea călătoriei a fost împărțită în 14 zone, dela anul nou vor fi 16 zone. Reforma constă în aceea că piața de călătorie pentru zonele mai depărtate va fi mai mare. În schimb însă sînt unele favoruri, cari până acum n'au existat. Una din aceste favoruri este că la călătoria mai îndepărtată călătoria se poate întrerupe pe timp de 24 ore, dacă aceasta s'a anunțat călătorului și la stațiunea unde călătorul întrerupe călătoria își vizază bilețul prin șeful gării. Un alt favor este că trenurile accelerate vor fi prevăzute cu vagoane de clasa a treia, ceea ce în statele apusene, afară de Ungaria, d'ja de mult este introdus. Prin această înlocuire vor putea călători cu trenul accelerat și oameni mai săraci, pe cari nu-i va costa decât o diferență de 2 coroane. Noua zonă a 15 se estinde pe o depărtare dela 301—400 kilometri ear' zona a 16 pentru orice depărtare. Încât privește prețurile zona a 15 și 16 are același preț stăt pentru trenurile de persoane cât și accelerate. Clasa I. s'a scumpit cu câte trei coroane clasa a II. cu câte 2 coroane și clasa a III. cu câte 1 cor. Zona a 15 pe trenurile de persoane va costa așa dar' 21. 14, și 9 cor. pe cele accelerate va costa 27. 18, și 10 cor. În zona a 16 trenul de persoane costă 24. 16, 10 cor., ear' cel accelerat 30. 20 și 12 coroane.

Daruri de Crăciun pentru săracii nostri.

„Mila dată săracilor te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și viață veșnică.“

Inscripția pe icoana
Maicei Domnului din localul
„Reuniunii sodalilor români
din Sibiu.“

La apelul publicat de noi în cauza adunării de daruri de Crăciun, ce le vom împărți în ajunul Nașterii Domnului nostru *Iesu Christos* între săracii nostri, au binevoit a mai contribui următorii domni:

Panteleon Lucaș, căpitan c. și r. în pens. 10 cor.; Ieronim Preda, directorul librăriei archidiecezane 2 pălării.

Lăcrămile versate de săracii noștri servească de cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac această manifestare a simțului și datorinței creștinești.

Cu o cale ne permitem a ne ruga de cei ce doresc să contribuie cu bani, vestimente, încălțăminte etc., pentru săracii nostri, să binevoiască a trimite darurile lor sau la adresa subscrișului president sau la a subscrișului comitet.

Sibiu, 23 Dec. n. 1902.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu.“

Vic. Tordășianu, Ioan Apolzan,
president. notar.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

„Concordia“ societate comercială pe acțiuni în Sibiu și-a ținut a V-a adunare generală ordinară Sâmbătă în 13 Decembrie 1902 la 10 ore a. m. fiind prezenți 39 acționari, cari reprezentau 134 acțiuni proprii și 209 acțiuni prin plenipotență cu 101 voturi.

Propunerea direcțiunii cu privire la lichidarea societății, care a pierdut preste jumătate din capitalul ei, se primește după o dezbateră mai îndelungată cu 86 din 101 voturi, și se încredințează direcțiunea cu ducerea la îndeplinire a deciziunii.

Comitetul de supraveghere a fost reales pe un nou period de 3 ani în persoanele d-lor: Dr. Vasile Bologa, Dr. Miron Cristea, Ioan Creșu, Nicolae Penciu și Dominic Rațiu.

Proiectul de lege pentru colonisări este deja pregătit în ministerul agriculturii și împreună cu întinsele sale motive se va înainta spre dezbateră unei anchete de specialiști din țară. Asupra actelor se păstrează secret, atât în minister cât și între membrii anchetei, ca nu cumva prin aducerea în publicitate înainte de timp să se zădărnicească realizarea reformei ce se pregătește.

Starea fondului regnicolar pentru colonisări era la finea anului 1901 de 6,206 558 cor. Anume:

În imobilități	2,531 246 cor.
» mobilități	208 197 »
» pretensiuni	2,958 314 »
» bani	508 799 »

În anul trecut s'au cumpărat în scopul colonisărilor: proprietatea contelui *Iuliu Andráty* dela *Murș-Ludoș* 2314 jug. cu suma de 444.601, proprietatea dela *Murș-Ludoș* a lui *Ekan Sándor* de 1408 jug. cu 123 759 cor. bani gata și 10 300 rentă anuală, proprietatea baronei *Rothenä* dela *Kolozskára* de 1009 jug. cu 246 624 cor. Extensiunea tuturor posesiunilor ce se află în manipulara fondului pentru colonisări — împreună cu proprietățile cumpărate în anul trecut — este de 21,429 jug., dintre cari în Ardeal 15,428 jug., ear' în comitatul *Carag-Severin* 6201 jug.

Băncile populare. Din statistica făcută de ministerul instrucțiunii din România asupra băncilor populare, rezultă că în ultimii doi ani s'au înființat 700 bănci populare în d.feritele comune din România.

Pescuitul scumbrilor (hirincilor) în *Yarmouth* (Anglia) s'au prins 52 mil. 900.000 scumbrilor în valoare de 500 000 marci.

Al șaptelea congres internațional de agricultură se va ține la Roma în 19 Aprilie 1903.

Din prorociile lui *Falb Faimosul* Dr. *Falb*, cunoscut prin prezicerile sale meteorologice, nu se descurajează deloc și urmează a proroci timpul pentru 1903. Luna Ianuarie, zice el, va începe cu timp uscat; după aceea vor fi câteva ploii și în cele din urmă zăpadă.

Februarie va fi uscat, aproape fără ninsoși.

În luna Martie va ninge mult; în ultimile 8 zile ale acestei luni vor fi geruri mari.

Aprilie va fi ploios și Malu va aduce ploii torențiale și inecuri.

Iunie va fi la început uscat, dar' în a doua jumătate vor fi multe furtuni.

Bibliografie.

„Căldarul Poporului“.

Al optprezecelea an din „Căldarul Poporului“ e gata să pornească de nou pe drumul către casa țeranilor, meseriașilor, comercianților și inteligenților noștri. Precum în fiecare an, așa și acum „Tipografia“ s'a străduit să pună în mână oamenilor noștri un căldar tot mai frumos, tot mai bogat și tot mai instructiv, care să fie adică o carte păstrată cu drag pentru mai mult timp nu numai pentru un an, cum s'ar pare după firea căldarului.

După obiceiul par calendaristica, apoi poezia și telegraf, competențe, urmează un capitol lung despre bisericile și școlile noastre, reuniunile de meseriași, de binefacere, de femei, de agricultură, însoțiri de negoț, bănci, cuprinzând date bogate și nouă, după schimbările, ce s'au întimplat din anul trecut până acum.

Partea literară e introdusă prin „Credeul Românului“. Urmează numai decât o frumoasă și îndușoitoare biografie, presărată cu poezii, a nemuritorului *Avram Iancu*. Ea e scrisă de vestitul profesor din Iași *Moldovei*, dl *Grigore C. Bușureanu*, care adăuga căldură a pus în descrierea vieții eroiului nostru, încât din nou s'a adeverit, că *Românii*, fie la *Murș*, fie la *Tisa*, fie la *Dunăre*, fie la *Prut*, una simțesc. În fruntea biografiei se află chipul lui *Iancu*, așa cum nu s'a mai publicat până acum niciări. Sub icoana e iscălitura proprie a lui *Iancu*.

Urmează o dragă poezie de *I. Șerbanescu*, apoi o glumă și după ea biografia episcopului *Mihail Pavel* în frunte cu portretul lui, făcut eară anume la Viena pentru „Căldarul Poporului“. O frumoasă rugăciune în versuri de *Elena din Ardeal* premerge unei povești de *M. Eminescu*, după care e icoana mormântului lui *Bănuțiu*. O anecdotă „Coptii Iuganului“ de *Teodor Speranța*, veselnicul scriitor al nostru, apoi o jălnică istorisire din viața țeranilor de poetul *A. Vlașuța*, urmată de o glumă, premerge portretul regretatului poet bănețean *Victor Vlad Delamarina* și o poezie glumească a lui, „*Lăpăricaș nașului*“. Urmează o nouă poveste, apoi portretul tinerului rege al Spaniei. Dl *I. Georgescu* a scris un articol foarte instructiv despre negoțul cu ouă. O poezie frumoasă „*Codrule, Maria-Ia...*“, o snoavă „*Oveșul la raiu*“, și apoi urmează „*Răvnașul nostru*“, aceasta gazeta anuală, care pe 23 de pagini resumează tot ce s'a întimplat de interes în istoria poporului român și în lumea largă în curs de un an. Revașul e presărat cu șapte icoane, portrete de-ale generalilor buri, doamna *Kruger*, *Roosevelt*, *Abduraman*, *Abibula* ș. a.

După revăz se continuă articolul din anul trecut „*Bucătaria țeranului*“, scris de d-na învățătoare *Ana Florea*. Și continuarea această e plină de sfaturi bune, de aceea va și fi primită cu aceeași bucurie, cu care au primit toate foile și toți cetitorii partea primă din anul trecut.

Poesii populare, sfaturi și glume încheie partea literară, careia îi urmează țergurile.

Notă. Căldarul costă și anul acesta, cu toată bogăția lui, numai 46

bani (23 cr.) cu portu cu tot. Pentru înmăjurarea spăstilor cu portu se recomandă, ca să se procure mai mulți deodată.

Trimiterea cu ramburs vine prea scump, de aceea îi expedim numai trimițându-se banii înainte. 10 esept. comandate de odată, se trimis cu portu plătit de „Tip.“

„Cartea de Aur“.

Volumul al doilea din „Cartea de Aur“ a dlui *T. V. Păcășian*, a cărei apariție am anunțat o dăunăzi, este de următorul cuprins:

1860. Senatul imperial (înmulțit). — Adresele Românilor. — Memorandul senatului *Mocsanyi*. — În chestia metropoliei ortodoxe române. — Șaguna acasă. — Noua constituție oostroată. — Petițiunea sinodului din Sibiu. — Conferința națională din Timișoara. — Conferința confidențială. — Două petițiuni. — Petițiunea Românilor născuți. — Convocarea adunării naționale. — Petițiunea Românilor din Hațeg. — Dispoziții prealalte cu privire la Ardeal. — Încheierea anului.

1861. Revistă. — Conferința națională din Sibiu. — Rescripșul împărătesc din 16 Ianuarie. — Conferința regnicolară din Alba-Iulia. — Andreiu de *Mocsanyi* despre situație. — Patenta împărătescă din 26 Februarie. — Congresul Sărbilor. — Glas de frate. — Lupte parlamentare în dieta din Pesta. — Lupta în comitate. — Senatul imperial. — Protestul Românilor din Banat. — Din fundul regiei. — Universitatea săsească. — Inaugurarea „Asociațiunei“. — Zădărnicierea înfrinării dietei ardelen. — Căderea cancelarului *Kemény*. — Guvern nou în Ardeal.

1862—63. În chestia despărțirii hierarhice. — Declarațiunea lui *Andreiu de Mocsanyi*. — Apărarea școlilor române din Banat. — Adresa districtului Nășud. — Congresul politic-național din 1863. — Plănoarea Românilor bănațeni. — Încheiere.

Novele, de *Ioan Pop Reteganul*, este titlul unui volum ce a apărut acum în București, în editura librăriei *Leon Aleulay*. Conțin bucățile: *Firușa Nufului*, *Cerșitorul*, *Tudorica*, *Minia de muier* și *pasul Bistul Istoda*, *Mitru Pascului*, *Părea Iovului*, și se află de vânzare la autorul în *Reteg*, preț 1 cor. — Tot acolo se află și scrierea lui *Novela și Schișă*, asemenea cu preț de 1 cor. — Această scriere conține: *Biserica pocăinții*, *Blândocul*, *O inimă nobilă*, *Nenea Aleo*, *Popa Toma*, *Săvina* și *Susana cea nebună*. Ambele aceste scrieri le recomandăm cetitorilor noștri ca scrieri morale și lesne de primit.

A apărut „*Analize Psihologice*“ o voluminoasă carte pentru învățământul secundar scrisă de dl *Ioan Blaga*, profesor la gimnaziul din Brașov.

„*Geografie* pentru clasa a II-a gim. și reală de *Dr. Ambrosiu Cheșanu*, profesor. Partea a II: Europa, Asia și Africa. Blaj, 1902. Preț 1 cor. și 100.

Mama sfântului *Augustin*, de *Emil Bougaud* episcop de *Lavai* (Franța), traducere de *Salba*. Cartea această este tipărită în editura și cu cheltuiala dlui *Dr. Elis Dăianu*.

Salba — după cum spune dl *Dr. Dăianu* — este pseudonimul ce și l-au ales la anul 1892 elevii români ai seminarului catolic din Budapesta, cari au făcut traducerea. — Dl *Dr. Dăianu* a luat asupra-și editarea. Jumătate din venitul curat ce va rezulta, l-a menit pentru un scop național-bisericesc. — Preț 3 coroane. De vânzare la autorul în Blaj.

Anul 1848 în principatele române. Acte și documente publicate cu ajutorul comitetului pentru ridicarea monumentului lui *Ioan Brătianu*. 2 tom. București, Inst. Carol Göbl. 1902. Preț 12 lei.

Sociți în Sibiu.

La 24 Dec. n. 1902.

Hotel „*Imperatul Romanilor*“: *Kirohgitler*, *Arad*; *Ocoy*, *Alba-Iulia*; *Diamantisteln*, *Prossnitz*; *Deutsch*, *Nagy-Borosnyo*; *Fabritius*, și soția, *Gross*, Brașov.

Hotel „*Meltzer*“: *Droo*, *Vulc*, *Sălăte*; *Knaller*, Brașov.

Teatru orăgenesco în Sibiu.

Direcțiune: *Leo Bauer*.

Joi, 25 Decembrie n.

La 3 ore după amiază.

„*IM BUNTEN ROCK*“.

Comedie în 3 acte de *F. Schönthan* și *Schlicht*.

La 7 ore seara.

„*Hoffmann's Erzählungen*“.

Operă fantastică în 3 acte, un prolog și epilog de *I. Offenbach*.

Începutul la 7 ore seara.

Redactor responsabil: *Ioan E. Prodan*.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*“, societate pe acțiuni: *Ioan E. Prodan*.

Telefon nr. 46 și 47.

Entreprise des pompes funèbres.

Centrala: Strada Cîsnădiei nr. 18.

Îmi iau voie a aduce la cunoștință prea onor. public, că am primit un nou transport de cununi artificiale de înmormântare, pantlăi de cununi, covoare pentru sicriuri, precum și de alte articole necesare acestei branșe și astfel sunt pus în poziție a putea servi pe on. clienți cu cununi dela cor. 1.— până la cor. 50.—; pantlăi (și naționale) dela 30 bani până la cor. 5.— per metru; și covoare de sicriuri dela 50 bani până la cor. 150.—.

Nu am cruțat nici timp nici bani până am putut încredința institutul meu conducerii unui bărbat prevăzător și versat în toate afacerile aceste, care a petrecut mulți ani de-arindul în orașe mari, unde a avut ocaziune bună a vedea cum se execută înmormântările dela cele mai simple până la cele mai pompoase. Toate comanda se execută în modul cel mai corect și cu prețurile cele mai moderate.

Mai amintind, că posed un car funebru de gală construit din sticlă de oglinzi și alte cară de construcție modernă și că dispun de cele mai noue rechizite de înmormântare mă recomand atențiunii on. public cu stimă

Fritz W. Elges.

Locuri pentru anunțarea înmormântărilor, de unde se execută imediat tot, se află în str. Cîsnădiei nr. 18, str. Sării nr. 37 și str. Weinanger nr. 1.

Subscribul îmi iau voie a atrage atențiunea prea onor. public asupra

biroului meu tehnic

pentru executarea de tot felul de planuri și măsurări de moșii; asupra atelierului meu pentru reparaturi de biciclete

și mașini de cusut,

de ori-ce sistem și fabricat, și de mașini de tot felul; mai departe asupra

atelierului meu de ascuțit

pentru executarea tuturor lucrărilor de ascuțit și politură; — mai am totdeauna în deposit instalațiuni complete pentru iluminarea cu acetylen conform rescriptului ministerial și execut ori-ce instalațiune de ori-ce mărime conștient și cu prețuri convenabile.

Cu stimă

Eugen Wellmann,

Sebeșul-săsesc.

Premiat cu diplomă de onoare și cu medalia de aur la expozițiile igienice din Cairo (1895) și Londra (1896).

Un mijloc extern experimentat de capacitate medicale și folosit în spitale mai mari cu succes excelent este

SPIRITUL DE REUMATISM,

sigur și de o eficacitate foarte grabnică contra podragei, reumatismului, ischias etc.

Puterea lui e surprinzătoare, făcând de multe ori să înceteze total și cele mai învechite dureri de podagră și reumă numai după câteva frecături.

Prețul unui flacon cu îndrumarea de folosință 1 cor., unul mai mare 2 cor. 40 bani.

Cremă de garoafe — contra pipingenilor și tuturor necurătențiilor de pe pielea feței și a mâinilor. Mijloc preferit în cercurile înalte. Prețul 1 cor.

Pudră de garoafe, — dă pielei elasticitate și finețe. Se află de culoare albă, trandafir și crème. O cutie 1 coroană.

Praf de garoafe pentru dinți — ținerea în stare bună a dinților și a gingiilor. Desinfecțiază gura, dă dinților o albeață orbitoare. O cutie 80 bani, o perie de dinți 1 coroană.

Săpun de garoafe. Cel mai fin săpun de toaletă, cu un miros deosebit de plăcut. O bucată 80 bani.

Elixir de păr, — împiedică cu siguranță căderea părului, chelia și formarea mătrefei. Prețul unui flacon 3 cor.

Se capătă în mai toate farmaciile.

Cu ramburs sau pe lângă anticiparea banilor trimite producătorul lor

WIDDER GYULA,

farmacist, Sátorajauhely.

Depozite principale în Budapesta la farmacia lui Iosif Török, Király-utca nr. 12 și la „Nádor gyógyszerzet” a lui Egger, Váci körút nr. 17.

În Sibiu se capătă la I. C. Molnár, Gottlieb Heinrich, E. Rummler, în Sebeșul-săsesc la Lud. Binder, în Orăștie la Iosif Graffius, în Mediaș la Iosif Oberth, în Cohalm la E. V. Melas.

„Foaia Poporului”,

este cea mai bună și mai ieftină gazetă populară.

„Foaia Poporului”

ese în fiecare Duminică, în format cuart mare, cu cuprins bogat politic-național, economic, literar, informativ etc. și cu ilustrațiuni.

Pentru-ca fiecare știutor de carte să poată avea această foale

„Foaia Poporului”

va costa numai 4 cor. pe anul întreg sau 2 cor. pe jumătate de an

Abonamentele se fac de-adreptul sau prin mandate postale la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Astma,

causată prin ca'aral bronchial atât de neplăcut, precum și tusa rea se pot alina grabnic și sigur prin folosirea bampoanelor Salus ale lui Dr. Lindenmayer. Se capătă în cutii la 70 cr. în farmaciile: „La Voltarul negru”, Piața-mare, Palatul Bruckenthal, și I. C. Molnár, strada Cîsnădiei. 428 2 30

Carol Jauernig,

magazin de pânzeturi și confecționare și albituri,

Sibiu, str. Cîsnădiei 8.

Înființată la 1863 — Telefon nr. 87.

Recomandă

bogatul seu deposit de pânzeturi de in și bumbac, sifon, creton, exford, zefir și țesături. Barchete albe și colorate.

Mare variație în

fețe de masă pentru prânz și dejun, ștergere, batiste, cuverturi de masă și de pat, ștergere și mantale de frotat.

Albituri „Normal”.

Plapome numai de confecțiune proprie.

Dotățiuni pentru mîreșo.

Albituri — confecționate la noi — pentru domni, dame și copii.

Cașmir negru, satin de cuverturi, cloth și atlas în toate colorile.

Covoare, late și lungi, de jute, lână și linoleum cu prețuri de fabrică.

Comandele se efectuează prompt și conștient.

Comandele din afară se efectuează prompt pe lângă ramburs.

421 5—10

Pentru turiști!

Saci de excursiune, cămeși, cravate, corturi pentru turiști, bastoane cu vîrf de fer și cuverturi de turiști (garantat din lână curată) cu cele mai moderate prețuri.

Cumpărați-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin
călindar românesc

Călindarul Poporului

pe 1903

a apărut și se află de vânzare cu prețul de
40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării din țeară.

Atelierul de tâmplărie (mășărit)

al dlui

IOAN POPIDAN

se află în strada Rosenanger nr. 3. În atelierul acesta se efectuează în mod artistic și pe lângă prețuri convenabile ori-ce lucrări de resortul tâmplăritului, precum mobile, biliarde și alte construcțiuni.

422 8—3

Tot acolo se primește și un învățăcel.

Esposiția Paris: Medalia de aur.

FERNOLENDT

Vacs de ghete și papuci,

cel mai bun din lume, se svîntă curînd, are lustru foarte frumos și nu strică pelea de loc. — Înființat la anul 1832. — Depositul fabricii Viena I. Schulerstrasse nr. 21.

216 26—52

Se capătă în toate locurile.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

268 87—52

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret!

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă boale

da împrejurării că acest
vechi de 20 ani.

Aparatură vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sîngelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătaie de inimă, scăderi de inimă, asma, anzul greu, scăderi de stomac, lipsa poftii de mîncare, răceala la mîni și picioare, reuma podagră ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca — se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” de oare-ce „Căsuța-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja înființată crucea mele electro-magnetice o recomandă îndosebi

Prețul aparatului mare e Cor. 6.—

Prețul aparatului mic e Cor. 4.—

folosibil la morburii cari nu sînt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Especiție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadvár 42/III.
colțul strada Kálmán.

Neajunse

396 5—7

În frumseță și bunătate sînt oroloarele mele elvețiene, veritabile, sistem remontoir savonet,

din oțel negru brillant,

cu coperiș dublu, cu trei mantale negre de oțel brillant, cu mașinerie exactă și foarte fină (3 ani garanție reală), cu aparat arătător patentat, cu foaie de cifre, care lăucește ca opalul, cercul, arătătorul, mînerul și coroana sînt suflate cu aur veritabil. Fînd foarte fin executate aceste oroloare sînt foarte mult căutate și fiecare le poartă cu plăcere.

Prețul dimpreună cu embalagiul fl. 6.—.

Oroloare din oțel negru brillant pentru dame, deschis, foarte fin executate fl. 7.—. Lanțuri suflate cu aur și cu apen-oaloarele de domni și dame fl. 1.50. Orologiul remontoir veritabil de nichel fl. 3.—. Orologiul remontoir veritabil de argint cu coperiș dublu fl. 5.—. Se expediază cu ramburs. Ce nu convine primesc înapoi și restituim banii, prin urmare nu-i nici un risc. Firma e creștinească, înființată la anul 1860.

IOSIF SPIERING, Viena, I. Postgasse 2-21.

Listă asupra prețurilor mare și frumos ilustrată se trimite la cerere gratis și franco.

Fabrică de casse.

Subscribul îmi iau voie a face atenț p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumînă Atycelen.

Gustav Moess,

81 18—26

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.